

Pamatujte si: *quicum?* s kterým? *is, qui* ten, kdo (který)
quicum? s kterou? *ea, quae* ta, kdo (která)
quibuscum? s kterými? *id, quod*
 (n. sg.) to, co
ea, quae
 (n. pl.)

II. Vztažné zájmeno (*prōnomen relātivum*):

qui, quae, quod který, -á, -é, skloňuje se stejně jako tážací zájmeno adjektivní *qui, quae, quod*.

U vztažného zájmena se klade předložka *cum* (s abl.) obvyčejně za ablativ (*quicum, quicum, atd.*), může však stát i před ním (*cum quō atd.*).

III. Neurčitá zájmena (*prōnōmina indéfnita*)

Nejčastěji se vyskytují tato:

aliquis (aliqui), aliquid někdo, něco

aliqui (aliquis), aliqua, aliquid některý, nějaký

Skloňuje se jen druhá část, tj. **-qui (-quis):** *alicuius, alicui* atd.

IV. Zájmenná adjektiva (*adiectiva prōnōminālia*)

Podobně jako zájmena mají i lat. zájmenná adjektiva

v **sg. koncovku -ius** } pro všechny tři rody.
 v **dat. sg. koncovku -i** }

V ostatních pádech se skloňují jako **adjektiva I. a 2. deklinace**.

Viz skloňování *ūnus, ūna, ūnum* na str. 88.

Nejčastěji se vyskytují takto:

alter, a, um druhý gen. *alterius* dat. *alteri*
nūllus, a, um žádný gen. *nūllius* dat. *nūlli*
sōlus, a, um sám, jediný gen. *sōlius* dat. *sōli*

K latinským zájmenným adjektivům rovněž patří:

nēmō nikdo (z *ne-hēmō* = *homō* ani člověk)
nībīl nic (z *ne-hīlum* = *filum* ani nit).

nom.	<i>nēmō</i>	<i>nībīl</i>
gen.	<i>nūllius</i>	<i>nūllius rei</i>
dat.	<i>nēmīnī</i>	<i>nūllī rei</i>
ak.	<i>nēmīnem</i>	<i>nībīl</i>
abl.	<i>nūllō</i>	<i>nūllā rē</i>

C V I Č E N Í

a) Určete pády:

cuius poëtae? cui poëtae? quō carmine? sōli hominī, sōli hominēs, sōlō homine, nūllō amōre, nūllī amōri, nūllī amōrēs!

b) Utvořte I. os. sg. ve všech dosud vám známých časech a způsobech od sloves: nocēre, iungere, vīvere, dēterēre, esse!

c) Dejte do singuláru věty č. 2, 6! Do plurálu věty č. 4, 7!

d) Dejte do ind. imperfekta a futura I. věty č. 2, 3, 4, 8!

e) Vysvětlete původ a význam těchto cizích slov:

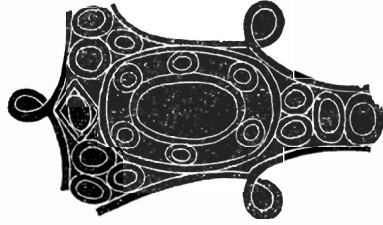
bonifkace, docent, nomenclatura, poetika, poetický, vivat!

DE GALLIA

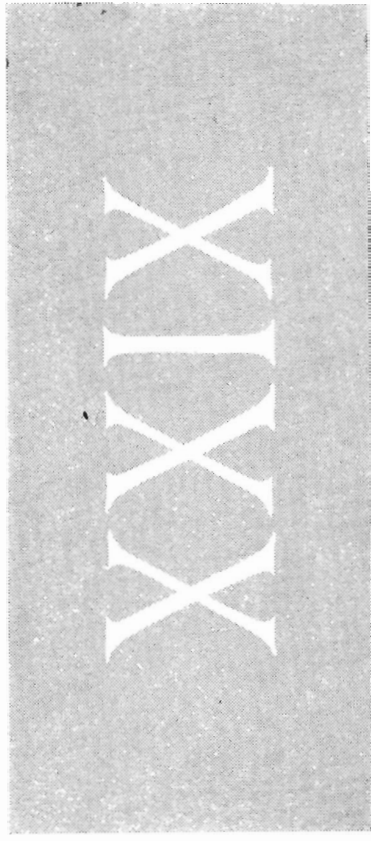
Gallia est omnis divisa in partes tres. quarum unam incolunt Belgae, aliam Aquitani, tertiam, qui ipsorum lingua Celtae, nostrā Galli appellantur. Hi omnes lingua, institutis, legibus inter se differunt. Gallōs ab Aquitanis Garumna flumen, ā Belgis Matrona et Sēquana dividit. Hōrum omnium fortissimī sunt Belgae, propterea quod ā cultū atque hūmānitāte provinciae longissimē absunt, proximīque sunt Germānīs, quī trāns Rhēnum incolunt. quibuscum continenter bellum gerunt.

(Caesar, Commentārī de bellō Gallicō I, 1)

Gallia, ae, f. Galie; území mezi Rýnem a Pyrenejemi, zhruba dnešní Francie a Belgie — **Gallia omnis** celá Galie, Galie jako celek — **divisus, a, um** rozdělený — **incolō, is, ere** obývat — **Belgae, ārum, m.** Belgové; obyvatelé severní části Galie — **alius, alia, aliud** (gen. **alterius**, dat. **alii**) druhý, jiný — **Aquitāni, ōrum, m.** Akvitánové; keltský (galský) kmen sídlící v Akvitánii, v krajině ležící v jihozápadní Galii — **ipse, ipsa, ipsum** (gen. **ipsius**, dat. **ipsi** atd.) sám — **ipsōrum linguā** (jazykem jich samých =) vlastním jazykem — **Celtae, ārum, m.** Keltové — **nostrā, t. j. linguā** — **Galli, ōrum, m.** Galové — **appellō, ās, āre** nazývat — **institūtum, i, n.** zřízení, zvyk — **inter se differunt** (od **differō**) navzájem se liší — **Garumna, ae, m.** Garonna; řeka v jihozápadní Galii (nynější Garonne) — **flūmen, inis, n.** řeka — **Matrona, ae, f.** Matrona; přítok Sekvany (nynější Marne) — **Séquana, ae, m.** Sekvana (nynější Seina) — **dividō, is, ere** rozdělovat — **propterea quod** protože — **cultus, ūs, m.** způsob života — **hūmānitās, ātis, f.** lidskost, vzdělanost; **cultus atque hūmānitās** (hendiadys) jemná vzdělanost — **prōvincia, ae, f.** provincie — **longissimē absunt** jsou nejvíce vzdáleni — **proximus, a, um** (s dat.) nejbližší; soused — **Germāni, ōrum, m.** Germáni; název kmenů sídlících na území severně od Dunaje a východně od Rýna až po Severní moře — **trāns** (předl. s ak.) za, přes — **Rhēnus, i, m.** Rýn — **continēns, entis** nepřetržitý, ustavičný

Římská spouha

Indikativ perfekta aktiva

1. Laudāvi tē, quod industrius erās. 2. Saepe vōs monuimus, ut magistris pārērētis, sed vōs nōn pārūistis. 3. Quod nōn tacuistī, multis displicuistī. 4. Rōmāni cum hostibus cōfixērunt et celerī impetū eōs pepulērunt. 5. Caesar victōriam suam his verbis senātui Rōmānō nuntiāvit: Vēni, vīdī, vīcī!

6. Parentibus magistrisque nostris semper grātī fuimus. 7. Nōnnulla mariā populis antiq̄uis ignōta fuērunt. 8. Hominēs hominibus multum et profuērunt et obfuērunt. 9. Félix, quī potuīt rērum cōgnōscere causās. 10. Multis civitātibus discordia plūs obfuit quam gravissima bella.

causa, ae, f. příčina	discordia, ae, f. nesvornost
civitas, ātis, f. obec, stát	displiceō, ēs, ēre, displicuī nelibit se
cōgnōscō, is, ere, cōgnovī poznávat	gravis, e těžký
cōfligō, is, ere, cōfligī srazit se (v boji)	ignōtus, a, um neznámý
	impetus, ūs, m. útok